

Kulttuuri- ja nuorisolautakunta 16.09.2025 § 13

§ 13

Valtuustoaloite Lasten ja nuorten Tempo-orkesterin perustamisedellytysten selvittäminen (kh-kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Sillanmikko Kimmo
Kasvi Tiina
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kulttuurijohtaja Tommila Susanna

Kulttuuri- ja nuorisolautakunta esittää kaupunginhallitukselle, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Inka Hopsu sekä 26 muun valtuutetun jättämään valtuustoaloitteeseen lasten ja nuorten Tempo-orkesterin perustamisedellytysten selvittämisestä sekä toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Kulttuuri- ja nuorisolautakunta:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Inka Hopsu sekä 26 muuta valtuutettua ovat 28.4.2025 jättäneet valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että Espoossa selvitetään edellytykset perustaa lasten ja nuorten Tempo-orkesteri sekä tuodaan selvitys rahoitusmahdollisuuksista seuraavan budjettikäsittelyn yhteydessä.

El Sistema-musiikkikasvatusohjelma ja Tempo-orkesteri toiminta on lähtöisin Venezuelasta. Suomessa El Sistema -toiminta alkoi Tempo-orkesterien muodossa Vantaalla vuonna 2009. Tempo-toiminta on matalan kynnyksen musiikkiharrastustoimintaa, jonka tavoitteena on tarjota musiikin harrastamista kaikille lapsille tasapuolisesti ja ilman pääsykokeita. Viemällä harrastusmahdollisuus koulujen iltapäivään, lapsilla on yhdenvertainen mahdollisuus osallistua toimintaan.

Vantaalla Tempo-toiminta on osa musiikkiopiston toimintaa. Orkestereihin ei ole pääsykokeita ja opetus sekä soittimet ovat oppilaille ilmaisia. Viikossa on kaksi orkesteriharjoitusta ja 15 minuuttia kestävä yksilösoittotunti. Orkesteriharjoitukset pidetään koulupäivän jälkeen. Oulussa Tempo-toimintaa tehdään monen tahon yhteistyöllä. Mikkelissä Tempo-orkesterit toimivat taiteen perusopetuksen varhaisiän opintojen piirissä. Tempo-orkesteri on tarkoitettu Mikkelissä matalan kynnyksen ensiorkesteriksi, jossa toiminta on osallistujalle ilmaista. Osallistumismaksusta vastaa muu taho. Tempo-orkesterin perusjakso kestää Mikkelissä kaksi vuotta.

Espoon harrastuspolulla selvitettiin Tempo-mallin toteuttamiskelpoisuutta vuonna 2024. Tuolloin käytiin keskusteluja Vantaan Tempo-orkesterin

vastuuhenkilöiden kanssa, ja saatiin arvio toiminnan kustannuksista. Kaksivuotiseksi suunnitellun orkesterin vuosikustannukset ovat 29 000–40 000 euroa (sisältäen opetuksen, soitinhuollon ja muun toiminnan). Lisäksi kertaluonteiset soitinhankinnat yhdelle 24-henkiselle orkesterille ovat arviolta noin 20 000 euroa.

Joillakin paikkakunnilla on pilotoitu Harrastamisen Suomen mallin yhteydessä niin sanottua kevyttä Tempo-mallia, jossa ryhmä kokoontuu kahden tai kolmen ohjaajan kanssa kerran viikossa. Tässä mallissa oppilaitokset kustantavat soittimet itse sekä mahdollisesti osan ohjaajapalkkioista. Mallin soveltaminen Espoon harrastuspolulla edellyttäisi yhteistyötä oppilaitosten tai muiden toimijoiden kanssa, jotka voisivat vastata soittimista ja niiden huollosta.

Valtuustoaloitteessa viitataan siihen, että Espoossa taiteen perusopetukseen pyrkii enemmän lapsia kuin mitä opetuspaikkoja on tarjolla. Taiteen perusopetus on lailla säädeltyä, tasolta toiselle etenevää taiteen opetusta, jossa oppilaat saavat valmiuksia hakeutua taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen. Espoossa toimii yhteensä 17 taiteen perusoppilaitosta, joissa opiskelee yhteensä noin 12 000 oppilasta. Opetus on maksullista opiskelijoille, mutta opintomaksuihin on haettavissa maksuhojennuksia ja vapaaoppilaspaikkoja kaupungin tukemissa oppilaitoksissa.

Valtuustoaloitteessa on todettu, kuinka esimerkiksi taiteen perusopetusta antavaan Musiikkiopisto Juvenaliaan hakeneista lapsista jäi viime vuonna ilman musiikkiopistopaikkaa 140 hakijaa. Espoossa on yhteensä yhdeksän musiikin opetusta tarjoavaa taiteen perusopetuksen oppilaitosta. Suurimpaan osaan ei ole pääsykokeita, vaan opiskelemaan pääsee jonotusjärjestyksessä. Tämän lisäksi on myös muita soitinopetusta tarjoavia musiikkikouluja. Selvää on, että erilaisista vaihtoehtoista olisi tarpeellista viestiä nykyistä monipuolisemmin lapsille ja perheille. Tempo-orkesterin kaltaista toimintaa Espoossa ei ole tarjolla.

Espoon strategiassa korostetaan yhdenvertaisia mahdollisuuksia harrastaa. Kaupunki edistää näitä tavoitteita sekä taiteen perusopetuksen että Harrastamisen Suomen mallin kautta. Aloitteessa ehdotetun Tempo-orkesteri-toiminnan kaltaiset mallit voisivat hyvin tarjota nykyisten mallien välille sijoittuvan vaihtoehdon harrastaa musiikkia osana ryhmää ja tavoitteellisesti, myös perheissä, joissa on esimerkiksi taloudellisia haasteita.

Espoon lapsimäärä kasvaa ja lasten sekä nuorten tarpeet monimuotoistuvat. Valtuustoaloite on hyvä avaus kehittää espoolaisia musiikkiharrastamisen malleja edelleen. Espoon kaupungille on tärkeää hakea aktiivisesti erilaisia harrastamisen muotoja ja toimintamalleja, jotka vastaavat sekä taiteen perusopetukseen hakeutuvien että matalamman kynnyksen harrastusta etsivien lasten toiveisiin. Uusien mallien kokeileminen ja yhteistyön tiivistäminen oppilaitosten, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa tukee kaupungin tavoitetta tarjota jokaiselle lapselle mahdollisuus vähintään yhteen mielekkääseen harrastukseen.

Espoon harrastuspolku toteuttaa Espoossa Harrastamisen Suomen mallia, joka tarjoaa maksuttomia, lasten ja nuorten toiveisiin perustuvia, koulupäivän yhteydessä järjestettäviä harrastusryhmiä. Toimintaa säätelee vuonna 2023 voimaan tullut nuorisolaki. Harrastuspolulla järjestettiin kevätkaudella 2025 yhteensä 250 maksutonta harrastusryhmää, joista 35 oli musiikkiteemaisia, esimerkiksi kuoroja, bändisoittoa ja kitararyhmiä.

Harrastustoiminnan tarjoajat valitaan dynaamisen palveluntuottajarekisterin kautta. Tarjoajissa on mukana myös monia taiteen perusopetuksen oppilaitoksia. Ryhmät kokoontuvat kerran viikossa koulupäivän jälkeen, ensisijaisesti koulun tiloissa.

Tempo-mallisesta toiminnasta osaksi Espoon harrastuspolun tarjontaa ei ole jätetty vielä yhtään tarjousta. Keväällä 2025 vastaanotettiin yksi tarjous vastaavasta big band -toiminnasta. Valitettavasti tarjous oli ristiriidassa Harrastamisen Suomen mallin rahoitusehtojen kanssa. Harrastamisen Suomen mallin valtionavustusta ei voida käyttää soitinhankintoihin eikä useammin kuin kerran viikossa kokoontuviin ryhmiin. Kasvattamalla kaupungin rahoitusosuutta Harrastamisen Suomen mallissa Espoossa tapahtuvan toiminnan osalta, voisi olla mahdollista lisätä esimerkiksi musiikin harrastamisen vaihtoehtoja ja polkuja pitkäkestoisen harrastamisen pariin

Merkittäväksi esteeksi laajamittaisen, kaikille halukkaille saavutettavissa olevan Tempo-orkesteritoiminnan aloittamiselle nykyisillä harrastusmalleilla Espoossa muodostuu erityisesti soittimien rahoitus ja hallinnointi. Kaupungin näkökulmasta ei ole yksiselitteisesti perusteltua rahoittaa hankintoja, jotka jäävät pysyvästi ulkopuolisten toimijoiden omistukseen. Kaupungilla ei ole omaa keskitettyä soitinvarastoa eikä resursseja niiden säilytykseen ja huoltoon. Soitinomaisuuden hallinta edellyttäisi ainakin seuraavien kysymysten ratkaisemista: säilytystilat, vakuutukset ja vastuukysymykset, huolto- ja kunnossapitobudjetti, käyttö- ja lainausprosessit.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite Selvitetään edellytykset perustaa Espooseen lasten ja nuorten Tempo-orkesteri ja tuodaan selvitys myös rahoitusmahdollisuuksista seuraavan budjettiesityksen käsittelyn yhteydessä, Inka Hopsu + 26 kvalt.

Tiedoksi